

Επενδυτικές ευκαιρίες

Βρες μοναδικές ευκαιρίες σε επενδυτικά ακίνητα στον Πειραιά, κοντά πανεπιστήμια.

Delfi Properties | Hellas

[Μάθετε πε](#)

dasarxeio.com

ενημέρωση σε δασικά και περιβαλλοντικά θέματα

[αρχική σελίδα](#) > [δασικά οικοσυστήματα](#) > φυτά που μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε αναδασώσεις μετά από πυρκαγιές

Φυτά που μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε αναδασώσεις μετά από πυρκαγιές

by [dasarxeio](#) on [07/08/2018](#) • ([0](#))

Γράφει ο Γεώργιος Καρέτσος
Δασολόγος, Ερευνητής ΕΛΓΟ Δήμητρα,
Ειδικός στις αναδασώσεις

Αείφυλλα πλατύφυλλα

Όπως συνάγεται από τη βιβλιογραφία, το δάσος αειφύλλων πλατυφύλλων για τα θερμομεσογειακά οικοσυστήματα, φαίνεται ότι αποτελεί το τελικό καταληκτικό στάδιο εξέλιξης της βλάστησης εφόσον δεν καεί. Είναι γνωστό ότι τα καμένα αείφυλλα πλατύφυλλα ριζοβλαστάνουν από οφθαλμούς που βρίσκονται κάτω από την επιφάνεια του εδάφους και δεν καταστρέφονται μετά τη φωτιά. Από την άποψη αυτή και εφόσον η καμένη περιοχή περιελάμβανε στη σύνθεσή της αντίστοιχα είδη, είναι προτιμότερο να διαχειριστούμε τα νέα αναβλαστήματα των αειφύλλων από το να φυτέψουμε νέα. Επειδή όμως τα αναβλαστάνοντα πλατύφυλλα παρουσιάζουν θυσανοειδή μορφή με πολλούς κλάδους, συνήθως οδηγούνται σε θαμνώδη μορφή. Για την εξασφάλιση δενδρωδών σχηματισμών θα πρέπει να εφαρμόζονται επανειλημμένα μονοβεργίσματα, παρακρατώντας τους ισχυρότερους βλαστούς, οι οποίοι κατά τεκμήριο θα αναπτυχθούν σε δενδρώδη μορφή εφόσον εκμεταλλεύονται ένα πλούσιο ζων ριζικό σύστημα του είδους που προϋπήρχε. Η μέθοδος αυτή εφαρμόζονταν παλαιότερα από τη Δασική Υπηρεσία, αλλά έχει και

ευρεία εφαρμογή στις αγροτικές καλλιέργειες των ελαιώνων κυρίως, στις προσπάθειες των αγροτών να χρησιμοποιήσουν τα άγρια υποθέματα για εμβολιασμούς ήμερων ποικιλιών. Και στις δύο περιπτώσεις τα αποτελέσματα είναι θεαματικά.

Ριζοβλαστήματα αειφύλλων πλατυφύλλων (σχίνος, κουμαριά) μετά από πυρκαγιά.

Αν σε περίπτωση απουσίας αειφύλλων πλατυφύλλων ή σε περίπτωση εμπλουτισμού επιφανειών όπου αυτά είναι αραιά, θα μπορούσαν να επιλεγούν είδη όπως: Σχίνος, Αγριελιά, Φιλλύκι, Ράμνος, Κουμαριά, Γλυστροκουμαριά, Πουρνάρι και Σπάρτο. Στις περιπτώσεις καλύτερων και υγρότερων περιοχών θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν η Αριά, η Δάφνη του Απόλλωνα και η Μυρτιά. Το αειθαλές Σφενδάμι και η Χαρουπιά μπορούν επίσης να χρησιμοποιηθούν κυρίως στο νότιο νησιωτικό χώρο και ανατολικές ακτές της Πελοποννήσου και του Κορινθιακού.

Εντός της ζώνης των αειφύλλων πλατυφύλλων πολλές φορές παρεισφρέουν και διάφορα φυλλοβόλα είδη θαμνώδους έως και δενδρώδους μορφής. Οι εξωζωνικές αυτές εμφανίσεις τους οφείλονται κυρίως στις παλαιότερες ανθρωπογενείς επιδράσεις (πυρκαγιές και βοσκή) και στη φυσιολογία των ειδών αυτών που αναπτύσσονται στη ζώνη μίξης φυλλοβόλων και πλατυφύλλων (ψευδομακί). Τα είδη αυτά είναι κατ' εξοχή η κουτσουπιά, ο φράξος και το χρυσόξυλο. Η φυσική τους παρουσία εδώ, εκφράζει ως ένα βαθμό και τις τάσεις αυτών των ειδών να καταλαμβάνουν εκτάσεις ή πιο συνηθισμένα να αναμιγνύονται με τα αείφυλλα και τα φυλλοβόλα, όταν για διάφορους λόγους οι αρχικοί σχηματισμοί των άλλων βρίσκονται σε κάποια μορφή διατάραξη και υποχώρηση. Δεν είναι τυχαίο που οι σχηματισμοί αυτοί δεν έχουν συστηματικά θιχτεί στην υπάρχουσα βιβλιογραφία. Η επαμφοτερίζουσα συμπεριφορά των ειδών αυτών, αποδεικνύει αφ' εαυτής την ιδιαιτερότητά τους και εκφράζει τις καταστάσεις των οικοτόνων των φυλλοβόλων και των αειφύλλων οικοσυστημάτων. Επομένως η χρήση τους στις αναδασώσεις, θα πρέπει να είναι προσεκτική και να ικανοποιεί τις φυσιολογικές απαιτήσεις τους.

Ίσως δεν πρέπει να ξεχαστεί στην προκειμένη περίπτωση και ο Ανάγυρος (*Anagyris foetida*), θαμνώδες είδος που η παρουσία του δεν είναι τόσο συχνή αλλά υπάρχει σε διασπορά κυρίως στη νότια και νησιωτική χώρα. Το είδος είναι ανεπιθύμητο στους βοσκούς (αλλά επιθυμητό από τα μυρικάζοντα), γιατί έχει έντονη δυσοσμία, που μεταφέρεται ακόμη και στο γάλα τους όταν εισέλθει στο σιτηρέσιό τους. Η φυσιολογία του καθίσταται εξαιρετική γιατί κρατά το φύλλωμά του το χειμώνα και το θέρος το αποβάλλει ή το περιορίζει. Θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί στις αναδασώσεις σε μίξη με τα υπόλοιπα πλατύφυλλα ή ακόμη και για λόγους αποτροπής της βοσκής σε αναδασωμένες εκτάσεις.

Επενδυτικά ακίνητα

Διαφ. Βρες μοναδικές & επενδυτικά ακίνητα στ

Delfi Properties | Hellas

Μάθετε περισ.

Εν προκειμένω μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε και τη δενδρώδη μηδική (*Medicago arborea*) που έχει την ίδια συμπεριφορά ως προς το φύλλωμα με το προηγούμενο είδος. Αυτή βέβαια είναι επιθυμητή από τα βόσκοντα ζώα

Μεσογειακά Κωνοφόρα

Η πλέον συνήθης εφαρμογή στις αναδασώσεις είναι η χρήση της χαλεπίου και τραχείας πεύκης. Τα δύο είδη έχουν παρόμοιες οικολογικές απαιτήσεις. Είναι γνωστό ότι η φυσική εξάπλωση της χαλεπίου είναι το σύνολο της παραλιακής και ενδότερης κατά περίπτωση ζώνης της νοτιοκεντρικής ηπειρωτικής Ελλάδας και της Πελοποννήσου. Η τραχεία καταλαμβάνει το νησιωτικό χώρο του ανατολικού Αιγαίου, της Κρήτης, της Θράκης και ελάχιστα της ανατολικής Χαλκιδικής. Σε πολλές περιπτώσεις στο παρελθόν χρησιμοποιήθηκε η τραχεία πεύκη σε αναδασώσεις και μεγαλύτερων υψομετρικά περιοχών της ηπειρωτικής Ελλάδας με πολύ καλά αποτελέσματα, αν και βρισκόταν εκτός του φυσικού της χώρου. Ανεξάρτητα της σωστής ή όχι εκ μέρους της Δασικής Υπηρεσίας επιλογής, φαίνεται ότι το εν λόγω είδος παρουσιάζει μεγαλύτερη πλαστικότητα και προσαρμοστικότητα σε περιβάλλοντα γενικώς αφιλόξενα, με φτωχά και διαβρωμένα εδάφη και σε συνθήκες εκτός των φυσικών ψυχροορίων του είδους. Σήμερα, για λόγους διατήρησης της τοπικής βιοποικιλότητας, καλό θα ήταν να αποφεύγεται η χρήση της έξω από τα φυσικά της όρια εξάπλωσης, αν και δεν παρουσιάζει χαρακτηριστικά χωροκατάκτησης. Και στις δύο περιπτώσεις χρήσης των παραπάνω ειδών θα πρέπει να γνωρίζουμε την προέλευση του φυτευτικού υλικού και να χρησιμοποιείται εκείνο που είναι συλλεγμένο από την ίδια ή γειτονική περιοχή, ώστε να διαφυλάσσεται η γενετική ποικιλότητα του είδους.

Σε περιπτώσεις ύπαρξης ώριμων δασών των δύο ειδών πριν της πυρκαγιάς, δεν προβαίνουμε σε αναδασώσεις. Οι κώνοι των ειδών κατά τη διάρκεια του θέρους είναι πλήρεις ωρίμων σπερμάτων και δεν καταστρέφονται με τη φωτιά. Άλλωστε τα δάση τους αναγεννώνται ευρέως και κατά βάση μοναδικά με τη φωτιά. Τα σπέρματά τους για να φυτρώσουν απαιτούν ορυκτό έδαφος που εξασφαλίζεται μετά το πέρασμα της φωτιάς και το κάψιμο της νεκρής επιφανειακής βιομάζας. Ο χρόνος αναμονής για τη φύτευση μπορεί να είναι τουλάχιστο δύο ή ακόμη και τρία έτη μετά τη φωτιά, ώστε να εκτιμήσουμε ότι η φυσική αναγέννηση είναι ή όχι ικανοποιητική.

Σε περιπτώσεις που θα επιθυμούσαμε μίξη των ανωτέρω κωνοφόρων και με κυπαρίσσι τόσο το ορθόκλαδο, όσο και το πλαγιόκλαδο, θεωρείται κατάλληλο είδος, εξαιρετικά ανθεκτικό σε ξηροθερμικά περιβάλλοντα και λιτοδίαιτο, που μπορεί να αναπτυχθεί χωρίς ιδιαίτερα προβλήματα σε φτωχά γενικώς εδάφη. Πρέπει να ειπωθεί ότι ο φυσικός χώρος εξάπλωσης στη χώρα μας της πλαγιόκλαδης μορφής του κυπαρισσιού, είναι τα νησιά του ανατολικού Αιγαίου και της Κρήτης. Έχει εισαχθεί όμως από αρχαιοτάτων χρόνων και στην ηπειρωτική Ελλάδα κυρίως η ορθόκλαδη μορφή του. Θεωρείται γενικώς ως εγκλιματισθέν ιθαγενές είδος και μπορεί να χρησιμοποιηθεί ευρέως, για αισθητικούς, όσο ακόμη και για αναδασωτικούς σκοπούς σε μίξη με τα παραπάνω αναφερόμενα κωνοφόρα. Επιπλέον,

επειδή η παραγωγή ξύλου είναι προβληματική σε πρακτικά άγονα εδάφη του νησιωτικού χώρου και ευρύτερα του παραθαλάσσιου χώρου, θα μπορούσε η ανάγκη αυτή να καλυφθεί από αναδασώσεις κυπαρισσιού, όπως συνέβαινε άλλωστε και στο παρελθόν.

Δύο άλλα θερμομεσογειακά κωνοφόρα που μπορούν να χρησιμοποιηθούν στις αναδασώσεις είναι η Φοινικική και η Μακρόκαρπη άρκευθος. Για την ορθή χρήση τους πρέπει να ειπωθεί ότι ο αυξητικός χώρος της πρώτης περιλαμβάνει τα νησιά του κεντρικού και νότιου Αιγαίου, τη νότιο Εύβοια, την Αττική και την Πελοπόννησο και αλλαχού χωρίς σημαντική έκταση, πάντοτε όμως εντός τη ζώνης των αειφύλλων πλατυφύλλων. Το δεύτερο είδος περιορίζεται στις παραλιακές αμμώδεις περιοχές της Λέσβου, κεντρικού και νότιου νησιωτικού χώρου, όπου σχηματίζει συστάδες ή πιο εκτεταμένα δάση (νήσος Χρυσή) και σε αντίστοιχες περιοχές της Αττικής (Μαραθώνας) και Πελοποννήσου (Ελαφώνησος) ως υπολειμματικό.

Έχοντας υπόψη τη φυσική τους κατανομή θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν τα είδη αυτά στις αναδασώσεις αντίστοιχων περιοχών προϋπαρξης των ειδών, δεδομένου ότι δεν εμφανίζουν μετά τη φωτιά σχεδόν καθόλου φυσική επανάκαμψη. Σωστό θα ήταν το φυτευτικό υλικό να προέρχεται από τις αντίστοιχες περιοχές.

Κάποια αναφορά δέον να γίνει για ένα άλλο θερμομεσογειακό κωνοφόρο και συγκεκριμένα την κουκουναριά. Αν και η φυσική της παρουσία αμφισβητείται στη χώρα μας, φαίνεται να αναπτύσσεται σε παραλιακές άμμους και με την ύπαρξη γλυκού ή υφάλμυρου ύδατος από λιμναία συστήματα αμέσως προς τη χέρσο περιοχή, όπως είναι στις περιπτώσεις της εκτεταμένης εμφάνισής της στη δυτική Πελοπόννησο (Καϊάφας, Καλογριά, Κοτύχι), στο Μαραθώνα και τη Σκιάθο. Το εν λόγω είδος εμφανίζει εξαιρετικά χαρακτηριστικά αντοχής στις έρπουσες πυρκαγιές και η ομβρελοειδής κόμμη του, το καθιστά από άποψη αισθητικής εξέχον είδος στη χρήση του στις αναδασώσεις. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί και εκτός των περιγραφέντων «φυσικών» οικοτόπων του, αλλά σε γενικώς βαθιά και χαλαρά εδάφη. Μπορεί βέβαια να χρησιμοποιηθεί και για καλλωπιστικούς σκοπούς σε μίξη με άλλα είδη όπως το ορθόκλαδο κυπαρίσσι. Προσοχή χρειάζεται στην τήρηση ενός αραιού φυτευτικού συνδέσμου που κατά την άποψή μας δεν πρέπει να είναι μικρότερος από 30X30 μ., ώστε να του δοθεί ο απαραίτητος αυξητικός χώρος .

Θερμόφιλα φυλλοβόλα

Τα φυλλοβόλα είδη χρησιμοποιούνται λιγότερο στις αναδασώσεις και δεν είναι τυχαίο, εφόσον είναι περισσότερο απαιτητικά στις εδαφοκλιματικές συνθήκες των προς αναδάσωση σταθμών. Γενικώς θα μπορούσαμε να πούμε ότι τα φυλλοβόλα πρέπει να χρησιμοποιούνται σε περιοχές που η διαθεσιμότητα ύδατος και βαθύτερου εδάφους είναι ικανοποιητική. Αυτό έχει άμεση συνάφεια και με τους τοπογραφικούς παράγοντες και την ιστορία των ανθρώπινων επεμβάσεων στο παρελθόν.

Τα συνηθέστερα δενδρώδη είδη που εμφανίζονται εντός του αυξητικού χώρου των αιφύλλων πλατυφύλλων είναι η Χνοώδης δρυς, η Βελανιδιά, η Κοκκορεβιθιά, η Κουτσουπιά και η Μελικουκιά. Τα είδη αυτά σπανίως καίγονται ολοσχερώς και συνήθως αναβλαστάνουν μετά τη φωτιά. Μια απλή περιποίηση είναι αρκετή για να ευνοηθούν οι νέοι κλώνοι που θα αναβλαστήσουν από οφθαλμούς που δεν έχουν καταστραφεί.

Επενδυτικές ευκαι

Διαφ. Δες τις επενδυτικές ευκαιρίες στον Πειραιά

Delfi Properties | Hellas

Μάθετε περισ.

Εν πάσει περιπτώσει, για την επιλογή των ειδών αυτών στις αναδασώσεις θα πρέπει να γνωρίζουμε τις φυσιολογικές απαιτήσεις τους, ώστε η επιβίωση και ανάπτυξή τους στις προς αναδάσωση περιοχές να είναι επιτυχής. Η χνοώδης δρυς επεκτείνεται και αναπτύσσεται ευχερώς και εντός της ζώνης των αιφύλλων πλατυφύλλων, σε διαταραγμένα βαθιά εδάφη ή σε αναβαθμίδες κολλουβίων κατά μόναν ή κατά συνδενδρίες. Εντός της ζώνης των φυλλοβόλων δημιουργεί μικτές συστάδες με την πλατύφυλλο και άλλα είδη δρυός. Η ύπαρξή της εντός των αιφύλλων δηλώνει την ανθεκτικότητά της σε ξηροθερμικά περιβάλλοντα, αλλά δεν έχουμε σαφή γνώση για τον ρόλο της εντός των αρχαίων δασών των περιοχών αυτών. Στις αναδασώσεις θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί στο πλαίσιο των απαιτήσεων του είδους, όχι σε κυριαρχία, αλλά για εμπλουτισμό της βιοποικιλότητας των αναδασωτέων περιοχών. Επιδεικνύει εξαιρετική αντοχή στις πυρκαγιές και καλή αναβλαστητική συμπεριφορά.

Η βελανιδιά (*Quercus ithaburensissp. macrolepis*) επίσης είναι είδος θερμόφιλο και δημιουργεί συνήθως αραιά ή κατά περίπτωση συμπαγή δάση ή συστάδες στις περιοχές Αιτωλοακαρνανίας, Αττικής, Θεσσαλίας, νησιωτικού χώρου και Πελοποννήσου. Τα δάση αυτά είναι υπολειμματικά, αναπτύσσονται κυρίως σε πεδινές περιοχές με βαθιά γενικώς εδάφη ή ημιορεινές περιοχές επί ασβεστολίθων, ηφαιστειακών (Νίσυρος) ή άλλων πετρωμάτων. Το είδος χαρακτηρίζεται και ως ημιφυλλοβόλο, και συνήθως δεν επεκτείνεται πέραν της ζώνης των αιφύλλων πλατυφύλλων πλην εξαιρέσεων. Από τη σημερινή του διασπορά, συνάγεται ότι στο απώτερο παρελθόν δημιουργούσε εκτεταμένα δάση σ' όλο τον πεδινό χώρο της κεντρικής και νότιας Ελλάδας, περιοχές οι οποίες αποδασώθηκαν με σκοπό την καλλιέργεια. Μεμονωμένα δένδρα του είδους διάσπαρτα στις παραπάνω περιοχές καταδεικνύουν την δυναμική του είδους και την παλαιότερη κυριαρχία του. Ως εκ τούτου φαίνεται ότι το είδος μπορεί να αναπτυχθεί σε αντίστοιχες περιοχές ή ακόμη να επιβιώνει και

σε δυσμενέστερα από πλευράς εδάφους περιβάλλοντα. Λόγω αυτών των ιδιοτήτων του, η Δασική Υπηρεσία, αλλά και ιδιωτικά φυτώρια παράγουν σημαντικούς αριθμούς φυταρίων του εν λόγω είδους και τα διαθέτουν σε αναδασωτικές προσπάθειες.

Πολλές φορές και για λόγους κυρίως εμπλουτισμού και αύξησης της βιοποικιλότητας, έχει χρησιμοποιηθεί η μελικουκιά (κυρίως το είδος *Celtis australis*), είδος αρκετά ξηρανθεκτικό, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν αναπτύσσεται ευχερώς και σε υγρότερες συνθήκες και για να αποκτήσει τη μορφή δένδρου θα πρέπει οι συνθήκες του σταθμού να είναι ευνοϊκές, αντίστοιχες των απαιτήσεων των φυλλοβόλων. Η εμφάνισή της στη χώρα μας είναι ευκαιριακή στην κεντρική, νότια και νησιωτική περιοχή, όπου πολύ σπανίως δημιουργεί συστάδες. Παρ' όλα αυτά έχει συναντηθεί εντός της ζώνης των αειφύλλων πλατυφύλλων και σε ξηρούς σταθμούς με μορφή μικρού δένδρου ή συχνότερα σε θαμνώδη μορφή. Η μέχρι τώρα σπάνια χρήση της ήταν ικανοποιητική.

Για τα άλλα ιθαγενή πλατύφυλλα φυλλοβόλα είδη τα οποία θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν στις αναδασώσεις στη θερμομεσογειακή ζώνη έχει γίνει σχετική αναφορά στο σχετικό κεφάλαιο για τα αείφυλλα.

Πολλές φορές γίνεται λόγος για χρήση αλλόχθονων ειδών που έχουν εγκλιματιστεί στη χώρα μας (πχ ο αείλανθος, ψευδακακίες κ.λπ.). Το μόνο που μπορούμε να αναφέρουμε εδώ (αν και διαφωνούμε πλήρως με μια τέτοια λογική), είναι ότι το ζήτημα πρέπει να αντιμετωπίζεται με τη δέουσα σοβαρότητα και με περίσκεψη που να ανατρέχει σε θέματα αλλοίωσης της βιοποικιλότητας και χωροκατάκτησης. Αντίστοιχες εμπειρίες μπορούν να αντληθούν και από άλλες χώρες που το επιχείρησαν και είναι στην πλειονότητά τους απογοητευτικές

Φρύγανα

Όσον αφορά τη χρήση φρυγανικών ειδών στις αναδασώσεις, θα πρέπει να αναφερθεί ότι τα περισσότερα από αυτά έχουν αναπτύξει πολύ ισχυρότερους μηχανισμούς επανάκαμψης από άλλα είδη και η χρήση τους πέραν των αισθητικών σκοπών, είναι περιττή. Ενδεχόμενα σε περιπτώσεις παντελούς απουσίας και για λόγους αύξησης της βιοποικιλότητας και της σταθερότητας του οικοσυστήματος μπορούν να προστεθούν ή να σπαρούν σε πολύ αραιό φυτευτικό σύνδεσμο ορισμένα από αυτά, όπως είδη λαδανιάς, θυμαριού, ανθυλλίδος, θυμελαίας, ασφάκας κ.λπ.

Λαδιανιές

Δημοσιεύτηκε στο dasarxeio.com | 07.8.2018

Σχετικά

Επουλώνει τις «πληγές» του ο Ταΰγετος

23/09/2014

σε "Πυρκαγιές - Αναδασώσεις"

Κατερίνα Ιγγλέζη: Χαλέπιος πεύκη, αθώα ή ένοχη;

28/07/2018

σε "Δασικά Οικοσυστήματα"

Αφήστε τη φύση και τους δασολόγους να κάνουν τη δουλειά τους

14/08/2018

σε "Δασικά Οικοσυστήματα"

